

Talousarvion laadintaohjeet

Vuosi 2023

POLVIJÄRVI

Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman laadintaohjeet

Aikataulu

Talousarvion ja taloussuunnitelman aikataulu on seuraava:

- Talousarvion laadintaohjeet kunnanhallituksessa 26.9.2022
- Toimialojen talousarvioesitykset 4.11.2022 mennessä
- Kunnanhallituksen talousarviokokous 21.11.2022 ja tarvittaessa 7.12.2022
- Valtuuston kokous 13.12.2022

Talousarvion laadinnan lähtökohdat, vuoden 2022 toteutuminen ja vuosi 2023

Vuosikatetta on elokuun 2022 loppuun mennessä kertynyt 1 162 957 euroa. Vuoden 2021 vastaavana aikana vuosikatetta oli kertynyt 787 940 euroa. Talousarvion mukainen vuosikate koko vuoden 2022 osalta on 459 802 euroa, joten tässä vaiheessa näyttää siltä, että talousarvio toteutuisi paremmin kuin valtuusto on päättänyt, mutta tilannetta heikentää ratkaisevasti tilinpäätökseen kirjattava osuus Siun soten alijäämästä. Pohjois-Karjalan kuntien maksettavaksi on tulossa Siun soten vuoden 2022 alijäämästä 30 miljoonan euron lasku, josta Polvijärven kunnan osuus on 3,68 prosenttia eli noin 1,1 miljoonaa. Lisäksi palkkaharmonisoinnin kustannukset tulevat Pohjois-Karjalan kuntien maksettaviksi ja niiden tarkka summa ei ole vielä tiedossa.

Polvijärven kunnan tilinpäätöksestä tulee alijäämäinen, mikä johtuu edellä mainituista Siun soten alijäämän ja palkkaharmonisoinnin kustannuksista.

Valtuusto on 20.9.2022 päättänyt uuden hoivayksikön kustannusarviosta, joka on n. 12,3 milj. euroa. Hoivayksikkö tulee olemaan kunnan kahden seuraavan vuoden suurin investointi.

Talousarvion suurimmat muutokset vuodesta 2022 vuoteen 2023

Kuntien talousarvioissa tapahtuu suuri muutos vuodesta 2022 vuoteen 2023. Hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023 jäävät kuntien vastuulta pois sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvät menot. Vastaavasti kuntien tuloista jäävät pois sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvat valtionosuudet ja 12,64 prosenttiyksikköä vastaava osuus kuntien tuloveroprosenteista. Polvijärven kunnan tuloveroprosentti tulee vuonna 2023 olemaan 7,61. Soteuudistuksen voimaanpanolain 55 §:n perusteella kunnan on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi sama kuin vuodelle 2022. Toisin sanoen jo tässä vaiheessa tiedetään, että Polvijärven kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentti on 7,61.

Siun sotelta siirtyvän henkilöstön lisäksi myös kunnilta siirtyy hyvinvointialueille henkilöstöä. Polvijärven kunnasta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle siirtyy kolme siivoojaa, kyläavustaja sekä kaksi työ- ja yksilövalmentajaa.

Ateriapalvelut eriytyvät siten, että 1.1.2023 lukien keskuskeittiöllä valmistetaan ruoka vain kunnan omille toiminnoille. Hyvinvointialueen tytäryhtiö Polkka Oy toimittaa ruuan Turvalan asukkaille ja ateriapalveluasiakkaille. Hoivayksikön valmistuttua Polkka Oy toimittaa ruuan myös sen asukkaille. Yleis- ja taloushallinnon tuloista jäävät pois Siun soten maksamat ateriatulot, mutta myös ateriapalveluiden menot pienenevät mm. henkilöstökulujen ja elintarvikekustannusten osalta.

Hyvinvointialueiden aloittaessa jäävät palkkojen sivukuluihin kuuluvat eläkemenoperusteiset maksut pois. Eläkemenoperusteisten maksujen tilalle tulee tasausmaksu, joka jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Polvijärven kunnan tasausmaksun suuruus tulee vuonna 2023 olemaan 266 955 euroa ja se jaetaan toimialoille henkilöstömenojen suhteessa. Eläkemenoperusteisten maksujen poistuminen on huomioitu talousarvioraameissa, samoin sen tilalle tuleva tasausmaksu.

Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue poistuu vuoden 2023 alusta lukien, koska sille aiemmin kirjatut tulot ja menot siirtyvät hyvinvointialueelle. Tulosalueelle aiemmin sisällytynyt työterveyshuolto siirretään yleis- ja taloushallinnon tulosalueelle.

Kustannustason nousu on viimeisen vuoden aikana ollut suurta mm. sähkön ja polttoaineiden osalta, joiden osalta kustannukset kohdistuvat teknisen toimen tulosalueelle. Tekninen toimi joutuu ottamaan asian huomioon toisilta toimialoilta laskutettavissa sisäisissä vuokrissa. Talousarviossa asiaan on varauduttu siten, että toimialojen sisäisiin vuokriin on annettu lisärahoitusta yhteensä 300 000 euroa, joka on jaettu tulosalueiden kesken. Tulosalueittainen jako ilmenee raamitaulukosta.

Henkilöstömenojen laskentaohjeessa on mainittu vuodelle 2023 vaikuttavat palkankorotukset. Palkankorotusten vaikutukseksi koko kunnan tasolla on arvioitu 153 000 euroa. Laskentaohjeeseen sisältyvät sivukulujen laskentaohjeet. Sivukulujen osalta on huomattava eläkemenoperusteisten maksujen poistuminen ja että niiden tilalle tulee tasausmaksu. Eläkemenoperusteisiin maksuihin ei varata enää määrärahaa vuodelle 2023. Polvijärven kunnan tasausmaksun suuruus vuonna 2023 on 266 955 euroa ja se kirjataan toimialoilta henkilöstömenojen suhteessa. Tasausmaksut toimialoittain:

Yleis- ja taloushallinto	61 399
Sivistystoimi	168 182
Tekninen toimi	<u>37 374</u>
Yhteensä	266 955

Vuoden 2023 veroprosentit

Valtuusto vahvistaa vuoden 2023 kiinteistöveroprosentit kokouksessaan 15.11.2022. Kunnan tuloveroprosentti on tällä hetkellä 20,25 ja se on Pohjois-Karjalan maakunnan matalin. Voimaanpanolain 55 §:n perusteella tuloveroprosenttia ei saa muuttaa vuodelle 2023. Kaikkien kuntien tuloveroprosentteihin tehdään samansuuruisen, 12,64 prosenttiyksikön vähennys, joten Polvijärven kunnan tuloveroprosentti vuodelle 2023 tulee olemaan 7,61 %. Vähennys johtuu siitä, että 1.1.2023 aloittavien hyvinvointialueiden rahoitus tulee valtion budjetista, joten valtio pidättää nykyisin kunnille maksettavia verotuloja itsellään hyvinvointialueen menojen katteeksi. Tuloveroprosentin leikkauksen lisäksi kunnilta jäävät pois sosiaali- ja terveydenhuoltoon perustuvat valtionosuudet.

Tuloveroprosentti on ollut 20,25 vuodesta 2017 lähtien. Kunnan tuloveroprosenttia korotettiin 0,50 prosenttiyksiköllä vuodelle 2015 ja 0,75 prosenttiyksiköllä vuodelle 2016.

Nykyisen tuloveroprosentin (20,25) yhden prosenttiyksikön vaikutus on Polvijärvellä noin 505 000 euroa vuodessa.

Vuoden 2023 talousarvion laatiminen

Talousarvion valmistelu tapahtuu RD-budjetointiohjelmalla.

Talousarvioesitykset tulee antaa riittävän yksityiskohtaisina ja ne tulee perustella huolellisesti.

Toimialojen tulee laatia talousarvioesityksensä liitteenä olevien raamien mukaisiksi.

Polvijärven kuntastrategia

Polvijärven kuntastrategia on vuodelta 2019. Samassa yhteydessä uudistettiin kunnan visuaalinen ilme, jossa seikkailevat kunnan vaakunasta tutut hanhet.

Kuntalain mukaan kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Polvijärven kuntastrategian tarkistaminen on alkanut ja valtuusto päättää asiasta 13.12.2022.

Kuntastrategia ohjaa kaikkea kunnan toimintaa.

Vuoden 2023 talousarvion raamit ja investoinnit

Vuoden 2022 talousarvioon sisältyvä investointiohjelma on vuoden 2023 talousarvion laadinnan pohjana, mutta sitä tarkistetaan tarpeen mukaan. Kahden seuraavan vuoden suurin investointi tulee olemaan uuden hoivayksikön rakentaminen, jonka kustannusarvio on 12,3 milj. euroa.

Investoinnit vaikuttavat poistojen kautta kunnan vuositulokseen ja rahoitustarpeeseen, eli siihen, kuinka paljon kunta joutuu ottamaan uutta lainaa.

Esim. hallinto- ja laitosrakennuksilla on 30 vuoden poistoaika ja poistomenetelmänä on tasapoisto. Siten esim. kolmen miljoonan euron suuruiset investointikustannukset tarkoittavat 100 000 euron vuotuista poistoa 30 vuoden ajan. Kyseinen 100 000 euroa vaikuttaa vuotuisen tulokseen joka vuosi seuraavien 30 vuoden ajan.

Kunta on aiempina vuosina pystynyt tekemään investointivarauksia ko. vuosien ylijäämäisistä tuloksista. Investointivarauksilla pystytään kattamaan vuosipoistoja niiden kohteiden osalta, joihin investointivaraus on kohdistettu. Investointivarauksilla siis rahoitetaan investointikohteita etukäteen ja varaudutaan poistojen kattamiseen. Hoivayksikön rakentamiseen kunnalla on kolmen milj. euron investointivaraus.

Investointeina käsitellään vain yli 10 000 euron hankkeita, sitä pienemmät ovat vuotuista käyttömenoa.

Taloussuunnitelma

Talousarvion yhteydessä laaditaan vuosien 2023–2025 taloussuunnitelma sekä kyseisten vuosien rakentamisohjelma.

Näihin talousarvio- ja suunnitelmaohjeisiin tehdään tarvittaessa tarkennuksia.

Polvijärvellä 26. syyskuuta 2022

Polvijärven kunnanhallitus

Heikki Hallikainen
Kunnanjohtaja

Tanja Karvonen
Talous- ja hallintojohtaja

Liitteet:

Talousarvioraamit vuodelle 2023

Henkilöstömenojen laskentaohje vuoden 2023 talousarvioon

Pohjois-Karjalan kuntien tulovero- ja kiinteistöveroprosentit 2022